

10.03

CZWARTEK, GODZ. 19.00, SALA KAMERALNA

Czarodziejski kontrabas

Paweł Jabłczyński – kontrabas

Justyna Skoczek – fortepian

Program

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Wariacje F-dur na temat arii Ein Mädchen oder Weibchen z opery Czarodziejski flet
W.A. Mozarta op. 66 (oprac. P. Jabłczyński) [10']

Joachim Stutschewsky (1891–1981)

Six Israeli Melodies [12']

I. Legend

II. Randrops

III. You, the Earth

IV. Oriental Melody

V. Prayer

VI. Wanderer's Song

Kaddish [5']

Jewish Song [4']

Hassidic Suite [10']

I. Bessarabic Song

II. Latvian Song

III. Nuts and Wine

IV. Dance

Legend [7']

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Wariacje Es-dur na temat duetu Bei Männern, welche Liebe fühlen z opery
Czarodziejski flet W.A. Mozarta WoO 46 (oprac. P. Jabłczyński) [10']

Justyna Skoczek, Paweł Jabłczyński, fot. Natalia Kabanow

Justyna Skoczek oraz Paweł Jabłczyński tworzą wspólnie jeden z oryginalniejszych duetów działających obecnie w Polsce. Dzięki współpracy artystów usłyszeć można zaaranżowane na fortepian oraz kontrabas dzieła z rozmaitych epok. Salę Kameralną Narodowego Forum Muzyki wypełnią tego wieczoru poddane wariacjom przez Ludwiga van Beethovena dźwięki i motywy znane z arii oraz duetów z opery *Czarodziejski flet*, a także żydowskie melodie w utworach autorstwa Joachima Stutschewsky'ego – znamienitego wiolonczelisty i kompozytora działającego w XX wieku.

Wolfgang Amadeusz Mozart skomponował *Czarodziejski flet* – operę, będącą w istocie *singspielem* – w 1791 roku, a więc niedługo przed swoją śmiercią. Do dziś znajduje się ona, jako jedno z największych osiągnięć w historii muzyki, w żelaznym repertuarze teatrów operowych na całym świecie. Ta opera w dwóch aktach powstała z inicjatywy Emanuela Schikanedera – aktora, reżysera oraz impresaria, a także autora jej libretta – który zachęcił Mozarta do jej skomponowania. Podstawą fabuły była baśń Christopha Martina Wielanda *Lulu czyli Flet czarodziejski*. Prawdopodobnie z inicjatywy kompozytora do libretta wplecione zostały refleksyjne wątki filozoficzne i wolnomularskie. Warto podkreślić, że Mozart i Schikaneder należeli do tej samej loży masońskiej. Towarzysząca przebiegowi zdarzeń niezwykle efektowna i urozmaicona warstwa muzyczna niewątpliwie stanowiła inspirację dla kolejnych twórców. Jednym z nich był Ludwig van Beethoven – podobnie jak Mozart, kompozytor zaliczany jest do grona słynnych klasyków wiedeńskich. Beethoven niezwykle cenił dzieła austriackiego twórcy, w tym w szczególności *Czarodziejski flet*. Zainspirowany warstwą muzyczną opery, sięgnął po jej poszczególne arie oraz duety, tworząc na ich podstawie wariacje na wiolonczelę oraz fortepian. *Wariacje F-dur* powstały prawdopodobnie około 1796 roku w oparciu o *Ein Mädchen oder Weibchen*, czyli pogodną arię Papagena – ptasznika Królowej Nocy – śpiewającego o swojej wymarzonej dziewczynie. Jak wiadomo, nie robił tego nadaremno – pod koniec opowieści spotkał bowiem ukochaną Papagena. W opracowaniu Beethovena aria wzbogacona jest o wirtuozowskie przebiegi i śmiałe rozwiązania formalne, dzięki czemu zyskuje ona jeszcze bardziej kunsztowny charakter. W *Wariacjach Es-dur*, skomponowanych parę lat później, Beethoven pochyła się z kolei nad duetem z udziałem wspomnianego Papagena oraz Paminy, córki Królowej Nocy – *Bei Männern, welche Liebe fühlen* – stosując podobne środki wzbogacające oryginalne brzmienie. Struktura wariacji jest niezwykle klarowna, dzięki czemu urozmaicone brzmieniowo partie dialogujących ze sobą instrumentów pozostają czytelne.

Ponadto artyści przybliżą dzieła Joachima Stutschewsky'ego – doskonałego izraelskiego wiolonczelisty, kompozytora oraz uczonego urodzonego w Ukrainie w 1891 roku. Stutschewsky podjął studia w zakresie gry na wiolonczeli w Konserwatorium w Lipsku, w 1914 roku przeniósł się z kolei do Zurychu, gdzie poznał Joela Engela – kompozytora i krytyka muzycznego, a zarazem jedną z czołowych postaci żydowskiego

ruchu artystycznego. Wówczas zainteresowania artysty zaczęły krążyć wokół muzyki żydowskiej, z którą miał styczność już w dzieciństwie – jego ojciec był bowiem klezmerem. Artysta regularnie publikował artykuły w żydowskich czasopismach, zaangażowany był także w powstanie Światowego Centrum Muzyki Żydowskiej. Kompozytor organizował na własną rękę koncerty żydowskiej muzyki ludowej i artystycznej w Tel-Awii oraz prowadził cykl wykładów połączonych z recitalami w całym kraju, wykorzystując liczne podróże do zbierania i zapisywania melodii chasydzkich. Jego wkład w kulturę Izraela można słusznie określić jako nieoceniony, włączając w to również jego kompozycje. Ich wspólnym mianownikiem była w głównej mierze obsada z wykorzystaniem wiolonczeli, urozmaicony język muzyczny oraz przewodzący im tradycyjny żydowski idiom. Mimo że spuszczona, jaką po sobie pozostawił, jest raczej niewielka, cieszy się ona wyjątkowym wzięciem, szczególnie wśród kolejnych pokoleń młodych wiolonczelistów. Artyści wykonają tego wieczoru *Six Israeli Melodies*, *Kaddish*, *Jewish Song*, *Hassidic Suite* oraz *Legend* autorstwa Stutschewsky'ego w oryginalnych aranżacjach przeznaczonych na fortepian i kontrabas.

Marcelina Werner-Śliwowska

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

